

«LA RESPONSABILIDAD CONTRACTUAL DE LOS ORGANIZADORES Y LOS DETALLISTAS DE VIAJES COMBINADOS», TESI DOCTORAL DE JOSEP MARIA BECH SERRA

El dia 19 d'abril de 2001, el professor Josep Maria Bech Serra va defensar la tesi doctoral titulada «La responsabilidad contractual de los organizadores y los detallistas de viajes combinados» a la Facultat de Dret de la Universitat de Girona. Dirigida pel doctor Miquel Martín Casals, la tesi constitueix un estudi exhaustiu del nou règim de responsabilitat contractual establert per la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats.

Des de bon principi, Josep Maria Bech assenyala que «l'aplicació de categories generals de dret civil a una realitat social i econòmica tan important en el nostre país com el turisme ha esdevingut el millor revulsiu per a la realització d'aquest treball», si bé es mostra conscient que «la temàtica tractada no forma part del contingut tradicional de les assignatures de dret civil que s'expliquen actualment a les aules de les facultats de Dret».

Es tracta d'un treball que versa sobre una matèria ben actual. Com és sabut, el contingut de la Directiva 90/314/CEE, de 13 de juny de 1990, del Consell d'Europa, relativa als viatges combinats, les vacances combinades i els circuits combinats, ha estat transposat en els darrers anys tant al Decret català 168/1994, de 30 de maig, de reglamentació de les agències de viatges, com a la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats, de manera que qualsevol estudi aprofundit de la regulació realitzat en aquests moments hauria de merèixer una atenció especial.

Amb seriositat i rigor, Josep Maria Bech fa notar que a partir d'ara s'haurà de considerar que el consumidor de viatges combinats no solament es relaciona contractualment amb l'organitzador, sinó també, si escau, amb el detallista. Tal com preveu l'article 11 de la llei esmentada, ambdós subjectes respondran enfront del consumidor en funció de les obligacions que els corresponguin pel seu àmbit respectiu de gestió del viatge combinat. És per això que la tesi doctoral enumera fil per randa les diverses obligacions que assumeixen, si escau, l'organitzador i el detallista, amb el propòsit de delimitar llur responsabilitat contractual en el futur.

Potser un dels punts més innovadors presentat per Josep Maria Bech és la necessitat de deixar de qualificar el detallista com a representant de l'organitzador a l'hora de delimitar les conseqüències de la seva actuació enfront del consumidor. En aquest sentit, el doctorand ha publicat recentment un article titulat «Responsabilidad contractual del organizador de viajes combinados por accidentes en excursiones facultativas» en el número 5.487 del *Diario La Ley*, de 21

de febrer de 2002 (pàgines 1 a 6), en el qual insisteix en aquesta qüestió a propòsit d'una sentència del Tribunal Suprem de 23 de juliol de 2001. En aquesta ocasió, l'òrgan judicial condemnava solidàriament les agències de viatges organitzadora i detallista a pagar al marit la quantitat de 90.151,81 euros en concepte d'indemnització pels danys i perjudicis produïts per la mort de la muller, ocorreguda a causa d'un accident de l'avioneta amb la qual ambdós van participar en una excursió facultativa des de la localitat de El Portillo a l'aeroport d'Herrera (República Dominicana). Aprofitant que els fets es van produir abans de l'entrada en vigor de la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats, Josep Maria Bech contraposa la situació normativa anterior, en la qual preval la relació representativa entre les agències de viatges majorista i minorista en la configuració de la seva responsabilitat contractual enfront del consumidor, amb la nova situació originada a partir de la Llei 21/1995, en la qual la responsabilitat de l'organització i el detallista només hauria de tenir lloc —segons l'autor— en funció de les obligacions que els corresponguin pel seu àmbit respectiu de gestió del viatge combinat.

La tesi doctoral també fa referència a altres aspectes prou rellevants del nou règim de responsabilitat contractual establert per la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats, com ara les diverses partides de danys rescalables per incompliment contractual de l'organitzador o del detallista. En particular, l'autor no solament constata els problemes d'identificació i indemnització separada dels danys per frustració o pèrdua de vacances, sinó que també proposa que diverses circumstàncies haurien de servir als òrgans judicials per a valorar aquests danys d'una manera discrecional: l'abast de l'incompliment del contracte de viatge, les condicions personals del consumidor, el tipus de vacances objecte del viatge contractat (p. ex., viatge de noces, viatge de fi de carrera) i el valor residual de les vacances.

El contingut de la tesi doctoral inclou algunes aportacions bastant originals i no exemptes de polèmica. «Probablement, una de les qüestions més controvertides de la tesi —va afirmar l'autor— es refereix al règim de validesa de les clàusules contractuals contingudes en el contracte de viatge combinat de limitació de responsabilitat contractual de l'organitzador i el detallista». En aquest punt, Josep Maria Bech sosté la validesa d'aquelles clàusules que limiten la indemnització per danys no corporals en una quantia raonable, a partir d'una interpretació de l'article 11 de la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats, conforme al paràgraf quart de l'apartat segon de l'article 5 de la Directiva 90/314/CEE, de 13 de juny, relativa als viatges combinats, les vacances combinades i els circuits combinats, si bé el doctorand mateix reconeix que l'opinió majoritària de la doctrina espanyola només té en compte el tenor de la disposi-

ció addicional 1a, II, 10a de la Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i els usuaris, que sembla que declara abusives totes les clàusules de limitació de la responsabilitat incloses en les condicions generals, sense distingir segons el tipus de dany indemnitzable. En tot cas, el criteri expressat en la tesi doctoral resulta prou atrevit i permet —segons va expressar Josep Maria Bech— no solament evitar que es produeixi una enorme disparitat entre la regulació espanyola i la dels altres estats membres de la Unió Europea, sinó també, i sobretot, que «l'organitzador i el detallista puguin comptar amb una mesura fonamental per a la bona economia interna del contracte i l'assegurament d'aquesta mena de danys».

Així doncs, la tesi doctoral titulada «La responsabilidad contractual de los organizadores y los detallistas de viajes combinados» pretén resoldre aspectes pràctics d'un gran interès tant per als professionals del sector com per als consumidors. Aquesta orientació també es posa en relleu en la darrera part del treball, en la qual Josep Maria Bech estudia la concurrència de la responsabilitat contractual de l'organitzador i el detallista amb altres mesures també atribuïdes per la Llei 21/1995, de 6 de juliol, reguladora dels viatges combinats, al consumidor, en cas d'incompliment contractual, com ara el dret a la disminució del preu del viatge (art. 10.1) o la facultat de resoldre el contracte (art. 10.2).

El tribunal d'avaluació, format per la doctora Encarna Roca Trias (presidenta) i els doctors Adolfo Auriolés Martín, Joan Egea Fernández, Antonio Manuel Morales Moreno i Jordi Ribot Igualada, va atorgar la màxima qualificació a la tesi doctoral.

Recentment, la tesi doctoral ha estat publicada en format de microfita pel Servei de Publicacions de la Universitat de Girona. És d'esperar que aquest només sigui el primer treball d'una línia de recerca en matèria del dret privat del turisme encara més fructífera endegada per l'Àrea de Dret Civil d'aquesta universitat.